

KIADÓMIVATAL:
Kaposvár, Zárda-utca
17. szám.

Idő czimzondók az
el fizetési pénzek, hír-
detések és nyilvántartások.

Megjelen minden
vasárnap.

Előfizetési díj:
Egész évre . . . 8 korona
Félévre . . . . . 4 korona
Negyedévre . . . 2 korona
Egyes számok 20 f.-ért
az előfizető helyeken kap-
hatók.

SZERKESZTŐSÉG:
Kaposvár, Zárda-utca
17. szám.

Idő czimzondók a lap
szellemi részét illető
minden közlemények.

Megjelen minden
vasárnap.

Előfizetési díj:
Egész évre . . . 8 korona
Félévre . . . . . 4 korona
Negyedévre . . . 2 korona
Egyes számok 20 f.-ért
az előfizető helyeken kap-
hatók.

NÉPJOG

POLITIKAI HETILAP.

Finánczpolitika.

Az évi budget előterjesztésénél a pénzügyminiszter követendő pénzügyi politikáját is megszokta velünk ismertetni. Lukács László politikája sem meg nem nyugtat, sem ki nem elégít. Nem nyugtat meg azért, mert több ízben tapasztaltuk, hogy költségvetései nem nyújtják hű képét az államháztartásnak, nem elégít ki azon oknál fogva, mert nem látunk a költségvetésben gazdasági, kulturális és humanitárius célok megvalósítására irányuló kiadási tételeket, ellenben be van állítva a budget-be két millió a czivillista emelésére, tehát egy merőben improduktív, olyan kiadásra, a melyből egyetlen fillér sem gyarapítja majdan a nemzeti vagyont.

Hogy a pénzügyminiszter politikája inconsequens, arról már 10 év óta több ízben meggyőződhattunk, de hogy hazafiatlan és egyenesen a polgárok existenciája ellen irányul, azt csak most látjuk, amikor nem találunk egyetlen tételt sem a költségvetésben, amely a nemzet gazdasági önállósága, gazdasági jólétének előmozdítására irányulna, sőt az egyenes adók felemelését is kilátásba helyezte, állítólag productív, de valóban improduktív, hazafiatlan

célokra. Mert hogy mi más értelme van a betegápolási pótdadó 2 százalékkal való felemelésének, azt elképzelni nem tudjuk.

Mindnyájunk előtt ismeretes, hogy nálunk a közterhek aránytalanul nagyobbak, mint Európa bármely más államában, s tapasztalhatjuk minden nap, hogy az eddigi adóteher is roskadásig nyomja az adózó polgárok vállait. A betervezett költségvetésből pedig kitűnik, hogy a betegápolásnak megszorított költségei adóemelés nélkül is fedezetet nyerhetnének. Tehát ismét közösgyi vagy katonai terhek rejlenek ezen egyenes adóemelés alatt. Ismét olyan kiadások, amelyek a nemzetgazdaságra nézve teljesen irrelevansok s a melyek csak a nemzeti vagyont csökkentésére szolgálhatnak.

Ilyen viszonyok közt természetesen teljes bizalmatlansággal fogadjuk a pénzügyminiszter ur exposéját, hasztalan hangoztatja szokásos frázisait az államháztartás egyensúlyáról, a szem előtt tartandó takarékosaságról, mert elég alkalmunk volt már meggyőződni arról, hogy a takarékos miniszter azonnal bőkezűvé válik, amint a közös miniszterek követeléseiről esik szó.

Persze, hogy elapadnak a bevételi

források az ilyen gazdasági politika mellett s nem csodálkozunk azon, ha a helytelen pénzügyi politika a gazdasági politika csődjét is maga után vonja.

A kormány erőszakkal állja utját gazdasági életünk szükségszerű kifejlődésének s nem resteli beismerni, hogy hogy nincs módjában a nemzet gazdasági erejét növelni.

Ellenben fokozatosan növeli az improduktív kiadásokat, az államadóságok szaporításában nem ismer határt; az adók emelése, az évi buget-ek elmaradhatatlan kelleke s e mellett az Ausztriához való kapcsolatot tőle telhetőleg mind szorosabbra és szorosabbra fűzi.

Az ilyen rövidlátó és hazafiatlan politikát tovább tünnünk nem szabad. A gazdasági önállóság megteremtése égető szükségként nehezkedik egész államháztartásunkra és elengedhetlen feltételét képezi s egyesek gazdasági életének is.

A törvény, a viszonyok, a társadalom, a nemzetnek majdnem minden egyes tagja az önálló vámterület jogi alapján állva, bármely pillanatban készek a gazdasági önállóság tényleges állapotába átmenni. Csak a kormányok

T Á R C Z A.

Jókai Mór. *)

Nem a nagy hadvezérek, hatalmas királyok a nemzetek jötevői, a nemzetek atyjai, hanem a nagy lángelmék, akik lelkük csodálatos fényével beragyogják a nemzet égboltozatát, fényt és dicsőséget sugároznak, megtermékenyítik egy világ szívét, irányítják fantáziáját s a legnagyobb áldást árjadoztatják lelkükből, a nemes szórakozást.

Nagyok között is a legnagyobb, hetköznap mértékkel meg nem mérhető a mi nagy hallottunk, az egész világ irodalmának, az általános műveltségnek, a világkultúrájának nagy halottja, *Jókai Mór!*

Nem csillag volt a irodalom egén, de hatalmas nagy nap, amely fényes sugarát, termékenyítő melegét szétárasztja az egész mindenségben. Apróbb csillagok fényüket az ő ragyogásából kölcsönzik, a szívekben édes érzések raja támad, ha a hatalmas nap sugara éri őket s a lélek nemesebbé lesz az ő tisztító sugarának tüzeben.

Hatalmas, világra szóló nagy lángelme pihent meg, — mert a lángelmék nem halnak meg, — nem semmisülnek meg, — csak megpihent, újat nem alkot többé, de szívének melege, teremtő elméjének tüze nem vesz el nem pusztul el, él, melegít

(* Mult számunkba későn érkezett.

világít tovább időtlen időkig, amíg fogékony elmék, érző szívek, emberi kedélyek lesznek s amíg gyönyörűséget tud okozni minden ami emberien szép, isteniesen nemes.

Nem volt más jelszava, nem ismert más hitvallást, csak a nemesnek, a szépnek vallását, azt imádtá, azt szolgálta, annak volt apostola, szolgálja egyaránt.

De az ő szemében, az ő szívében egybeolvadt a szép és nemes fogalma a magyarság fogalmával. Nemzeti költő volt a szó legnemesebb, legigazibb értelmében, nemzeti, mint minden igazi, hatalmas, termékenyítő lángelme, hiszen nem érvényesülhet a természetben semmi a maga körén kívül s nem lehet nagygyá senki, aki megtagadja azt a a talajt, amelyből sarjadt.

Hirdette a lángelme közvetlenségével, mindent magával ragadó hatalmával a magyar szívek tisztaságát, a magyar lélek fensőbbégteljes erejét, nemes voltát, a maga példájával e magyar elme vakító fényességét.

Mert mindenekelőtt és mindig magyar volt. Pregnáns, tipikus szinmagyar, akinek elméje mindent fölfog, de azonnal áthatosít, akinek egész fantáziája, teljes lelki világa mindig és minden körülmények között nemzete világában mozog, aki nem ismer el erénynek mást, mint faja erényeit, dicsőíteni nem dicsőít mást mint a magyar faj kiválóságát.

Hatalmas képzelő tehetségét a magyar

lélek foglalkoztatja, kikapadhatlan meséi itt születnek a magyar szívek álmából, itt játszódnak le a magyar földön, fantáziáját meghihletik a magyar tájak, szívét dobogásba hozza az áradó magyar levegő s lelkének minden atómja, szívének minden dobbanása, elméjének minden gondolata, ösztönszerűen tör egyetlen nagy, szent cél felé, megörökíteni a magyar lelkek történetét, a magyar szívek minden dobannását.

Hatalmas szervezete szolgálja óriási lelkét. Amint agya fáradhatatlanul termeli a gondolatot, ő lankadatlan buzgalommal, el nem erjedő tettvágygyal dolgozik hosszú évtizedeken át. A kor súlyát szinte meg sem érzi, hatalmas képzelő tehetsége nem csökken, munkabírása nem gyengül, alkotó kedve nem sekélyesedik el. Az aggkor nem csufolja meg a költőt, a csaknem nyolczvan esztendő kez nem veti reszkedve a betűt s nem lazul meg dikciója, nem hagyja el aranyos, oly tipikus magyar humora, a régi tettvágygyal, a régi készséggel dolgozik élete végéig, úgy hogy hetvenkilenczéves korában nem egy szent irodalmi relikviája, hanem egy aktív, nagy munkareje dől ki a magyar irodalomnak.

Csodálatos, mesébe illő pályafutás. Az a mértéken felüli herosza az irodalomnak, amilyen mértéken felüliek régényeinek hősei. Lehet-e csodálni, hogy alakjait óriásoknak festi, lelküket, munkarejüket, szellemi képességeiket kápráztatóan nagynak az író, aki maga is óriásnak marad itt a

vétkes könnyelműsége az, amely még mindig habozik választani saját nemzete és Ausztria érdekei közt.

Tartunk attól, hogy ha majd következik odaát az előjelekből már érezhető politikai krach, az ezt követő gazdasági válságot a gazdaságilag fejlettebb állam könnyebben ki fogja birni mint mi, fejletlen iparunkkal s kereskedelmünkkel, s magukra vessenek a mindenkori kormányok akkor, ha könnyelműségükkel és hazafiatlanságukkal eljátszották a nemzetnek egy fejlettebb gazdasági élethez való jogosultságát.

— **Vörös László kortesuton.** Csudálkozva olvassuk a lapokból, hogy Vörös László is kíséri Rónay Jenőt szegedi kortesutján. Csudálkozásunk oka pedig az, hogy t. képviselőnk 8 év leforgása alatt bokros teendői miatt egyetlen napot sem tudott kiszoritani arra, hogy a Budapesthez közel eső Kaposvárot választóit meglátogassa; — arra pedig bőven jut ideje, hogy Rónay Jenőt napokig kísérelje a távol eső szegedi kortesutján. Alighanem jobb is így a kaposvári választó kerületnek.

— **(Szélcsend a politikában.)** Ugyátszik Tisza István erős keze lassankint „szerencsés kézzé“ vedlik át. Legalább a politikai élet szimptomái arra vallanak. Mi ugyan azt hisszük, hogy a miniszterelnök maga is furcsának találja a viszonyok ily hirtelen alakulását, s úgy látszik észre se akarja venni, hogy nagyon is drága áron jutott a szerencséjéhez, egy egész nemzet gyásza, szerencsétlensége árán. Mert ha Jókai halála közbe nem jön, talán az ellenzék se hagyta volna büntetlenül a miniszterelnöknek a vasuti sztrájk alatt elkövetett tulkapásait. Most feledve minden, a pártok kivétel

nélkül nyugodtan élvezik a pártközi béke áldásait, ha tönkre megy is bele az ország. A fődolog a biztos mandátum, ennél előrelőbb dolog egy mostani képviselő előtt nem existál. A közérdek az ismeretlen fogalom.

Omke Kaposvárott.

Somogy és Tolna vármegye kereskedői vasárnap alakították meg az »Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület« kaposvári körzetét.

Az alakuló ülésen nagy számban jelentek meg Kaposvár és a vidék kereskedői.

A jelen voltak tekintélyes számából megállapíthatjuk, hogy kereskedőink igen szükségesnek tartják egy olyan teljesen független orsz. egyesület létesítését, mely kebeléből kizárva minden politikát, tisztán közgazdaságunk emelésére törekedjék. Hogy iparunk megteremtését és kereskedelmünk fellendülését a mai viszonyok és körülmények között el nem érhetjük, azt minden gondolkodni tudó polgára — e hazának érzi és tudja — ennek a kifolyása is volt az az indítvány, melyet Kertész Manó helybeli kereskedő a gyűlés folyamán előterjesztett.

Darnay Béla az előkészítő bizottság ugyszintén a jelenlevők nevében is városunk polgármesterét kérte fel az alakuló ülés vezetésére, mire

Németh István elfoglalva az elnöki széket üdvözölte a megjelentek és Kardos Ignácot az előkészítő bizottság tagját kérte fel az omke programjának ismertetésére. Ennek megtörténte után a jelenlevők egyhangulag elnökké Darnay Bélát, városunk tekintélyes kereskedőjét választották meg.

Darnay elfoglalva az elnöki széket, lelkes beszédben összetartásra és szorgalmas munkára hívta fel az egyesület tagjait; kifejtette, hogy mily hatalmas erő rejlik a 140000 magyar kereskedő összetartásában. Ezen erő helyes kihasználása sokban hozzájárulhat közgazdasági helyzetünk javításához és gazdasági függetlenségünk kivívásához. Végre a tisztikar és választmány

megalakítására kérte fel a közgyűlést, melynek megtörténte után a gyűlés Sándor Pál orszgy. képviselőhöz mint az Omke elnökéhez üdvözlő táviratot küldött.

Elnök ekkor indítványa megtételére Kertész Manónak adta át a szót, ki a gyűlésen megjelent 50 tagtársa nevében is a következő indítványt ajánlotta elfogadásra:

»Mondja ki az Omke kaposvári fiókja, hogy az önálló vámterületért való küzdelmet programjába veszi, erről a központot táviratilag értesíti és az összes eddig megalakult fiókokat táviratban csatlakozásra szólítja fel.«

Indítványának egyhangulag leendő elfogadását lelkes beszédben ajánlotta a közgyűlésnek kimutatván, hogy egy 100 ezer tagot számláló társulatot csak elvi alapon nyugvó program képes összetartani. Nem akar politizálni sőt elvárja az országos mozgalom megindítóitól, hogy a társulást politikai célok elérésére felhasználni nem fogják, hanem midőn a kereskedők, országos törvényen alapuló képviselői a kereskedelmi és iparkamarák mindnyájan az önálló vámterület mellett foglaltak állást, akkor az Omkenek is, mely hivatva van az ország összes kereskedőit egy kalap alá gyűjteni, kifejezést kell adni a magyar kereskedőség hazafias kivánságának, elvül kell kimondani az önálló vámterületért való küzdelmet, mert csakis gazdasági függetlenségünk berendezésétől várhatjuk kereskedelmünk erősödését, a magyar ipar megteremtését és közgazdaságunk nagy fokú fejlődését. Ilyen nemes ideálokért küzdve, hazafias munkánkban számíthatunk a nagy közönség pártolására is, míg másfelől az Omke ellen zudított agrár támadásokra ép az ilyen hazafias indítvány elfogadásával adjuk meg a választ!

Az indítványt nagy helyesléssel fogadta a gyűlés, azonban az elnök Darnay Béla felszólítására ki ilyen fontos ügyet az alakuló gyűlés által tárgyalatni nem tartott helyesnek, indítványozó hozzájárulásával az első rendes közgyűlés napirendjére tűzte ki. Amint értesülünk az indítvány aláírása tovább folyik, aláírják azt Somogy és Tolna hazafias kereskedői mindnyájan, így övékiesz

törpék között, az az író, aki végigélte azt a korszakot, amikor legendák váltak valóra amikor félistenek jártak barna honvédatillában, hősök haltak, hősök küzdöttek, hősök diadalmaskodtak s hősöknek kellett elbukniok.

És mondhatott-e másként mesét a legnagyobb magyar mesemondó, mint ő, aki egy nemzetet vigasztalt a szomorúság esztendeiben, aki egy nemzet lelkét védelmezte meg a csüggedéstől, a kétségbeeséstől akkor, amikor a bakók itélkeztek a hősök fölött s amikor a lelkekre ránehezedett a reményvesztettség s a halál árnyéka.

Törpe emberek apró bajai, kicsinyes szerelmek léha döngicsélése, hétköznapi lények gerjedezései hogyan ihlessenek költésre, mesemondásra olyan férfiut, a ki vérrózsák kábitó illatát szlvta be, aki megtanulta példákból, hogy egy nagy ideál szenteket és héroszokat teremt s aki hivatva volt arra, sőt küldetése volt az, hogy nemzetének, beteg meggyalázott, megmarczangolt nemzetének mesét mondjon a riasztó éjszakában, hogy az megérje a hajnalt s viradatkor hívó lélekkel, bizalommal telt szívvél vegye fel újra a harcot, a küzdelmet s reménységgel induljon az új cél felé.

Amit Jókai Mór szemére vetnek kritikuskai, alakjainak emberen felüli voltát, meséinek merész kiképzését s történeteinek tendenciózan igazságosító befejezéseit, éppen ez bizonyítja az ő nagy hivatását, éppen ez bizonyítja azt a gondviselészerű küldetését, amelyet betöltött.

Mesemondó volt s mindenképp, első sorban magyar mesemondó. Határozott, nagy öntudatos egyéniség, aki maga teremtett formát önmagának s aki valóságos országot vágott önmaga előtt az irodalom birodalmában. Széles, óriási utat s az ő nyomában, az ő szellemétől megihletve, született meg az új magyar irodalom.

Minden mai magyar író az ő tanítványa. Ő általa, ő vele tanulta meg szeretni az irodalmat, ő tanította meg az irás művészetére, a művészi gondolkodásra.

Ez a pár excellence mesemondó igazi virtuóza volt stílnak s mint leíró egyetlen és páratlan az egész világbirodalomban. Több szín, mélysegebb árnyalat egyetlen író tollából sem született, mint az övéből. Tájleírásai a festmények közvetlenségével hatnak, ha pedig eseményeket érzéket meg vibrál, él, lélegzik minden sora.

Pedig sohasem tesz egyebet, mint elbeszél, csak hogy az ő beszédéből élet árad az ő tolla nyomán élet kél. Amilyen szertelen fantáziával cselekedtetni hőseit, éppen olyan csodás önmérsékléssel teremt amikor leír. Soha, semmikor nem válik hosszadalmassá, amit elmondhatunk a vele kongeniális külföldi világ mesterekről, sem Hugó Viktorról, sem Walter Scottól, még Dickensről sem. Nem is említve az inkább korokban nagydivatu írókat, mint a régiebb Dumas.

Minden munkáját, minden sorát gyönyörködtetővé, érdekessé teszi csodálatosan tiszta, derült humora. Nem csörgősapkás humor ez, nem is az angolok fanyar, sok-

szor a vesébe vágó humora, az ő írásait valamely csodásan mely szívből, fakadt, de azért rezignált derü lengi át; megmosolyogtat, de a szívünkbe markol, az ajak mosolygásra vonódik, de a szem megtelik könnyel s a sziv túlrad.

És ez e csodás adománya nem hagyta cserben s ami még csodálatosabb, nem vált soha modorossággá. Megmaradt egyéni jellegzettségének s nem vált soha sablonná. Csodás üdeséggel s a hangulatoknak teménytelen változatosságával rendelkezett, meghatott, megdöbbentett, föllekesített és haragba hozott, megmosolyogtatott s megrikatott, de soha, sehol nem vált szentimentálissá, póriássá vagy művésztelenné.

Megteremtette a magyar paraszt regényt (Sárga rózsá) anélkül, hogy csak egyetlen egyszer is bele tévedt volna a póriás regény ingoványába, pedig semmitől sem állott távolabb mint a precieus-örködéstől, nem negélyezett soha semmit és annak dacára, hogy a modern realizmustól senki sem áll távolaba mint ő állott, soha természetesebben, egyszerűbben, salangtalanabban nem írt, író mint Jókai.

S itt elértem második óriási, soha el nem muló nagy érdeméhez, amelylyel éppen annyira beleírta nevét a magyar irodalom és művelődés történelembe, mint halhatatlan műveivel s ez a magyar széppróza ujjáteremtése.

Mert tudományos értekezésekkel, akadémikus fejtegetésekkel, bármily szépen

az érdem, hogy az országos mozgalom ez által egy jobb és hazafiasabb irányba terelődik.

Részükből szívből üdvözljük Somogy ország hazafias kereskedőit, országos siker legyen buzdalmuk eredménye.

H I R E K

— **Esküvők.** Fényes esküvő folyt le tegnap délelőtt tizenegy órakor a belvárosi plebánia templomban. Darnay Kajetán, a Darnay Béla és Fivére ezég társtulajdonosa, városunk egyik köztisztviselőjében álló polgára vezette oltárhoz Kedacic Malvin kisasszonyt, Kedacic Károly m. kir. pénzügyigazgató és neje született Sternhardt Gizella bájos leányát. Az azáleákkal és délszaki növényekkel csaknem teljesen elborított templomban az egyházi szertartást Zimmert József plebános végezte fényes segédlettel s a szertartás végeztével megható beszédet intézett az ifju párhoz. A templom és a templom előtti tér már jóval 11 óra előtt megtelt előkelő distingváltságú közönséggel. Ott láttuk a kaposvári társadalom színe javát, a hölgyek világos tavaszi toleltjeikben egész paradicsommá változtatták a már ugy is szebbnél szebb virágokkal pompázó előcsarnokot. Megjelent az esküvőn a helybeli pénzügyigazgatóság tisztikara teljes számban élükön Eckensberger pénzügyigazgató helyettesével, a m. kir. adóhivatal személynél, Ujházi adótárnok vezetésével. A hosszú kocsisorban felvonuló párok közül a következőket sikerült feljegyeznünk. Darnay Kálmán és neje Sümegről Kaiser Lajos és neje Szombathelyről Darnay Károly huszárszázados, Brenner Elekével Győrből id. Darnay Kajetán és neje Sümegről, Darnay Béla és neje, Darnay Pannika és Manczi és Kedacic Lala pálczás apródok. A helybeli notabilitások közül ott láttuk Skrbek 44. századbeli őrnagyot Gábor Mátyás tsvzéki bíró stb. Az esküvő után a menyasszony családjánál fogadás volt, hol számosan keresték fel a fiatal párt szerenese kívánataikkal. — Ugyancsak ma vezette oltárhoz Schatz Róbert kultuszminiszteri számtanácsos Rimanóczy Ella kisasszonyt, Rimanóczy Géza posta és távirata felügyelő, bájos és szeretetre méltó leányát. Ugy a polgári mint az egyházi

esküvő szűk családi körben folyt le, melynek megtörténte után városunk előkelőségei közül sokan keresték fel a köztisztviselőben álló postafőnököt, hogy szerenese kívánataikat tolmácsolják. Az esküvő után a fiatal pár a déli gyorsvonattal Fiume felé nászútra indult.

— **Segítőakció a pörbefogott vasutasok családtagjainak segélyezésére** csütörtök délután alakult meg Budapesten a segítő-bizottság. Jelen voltak Eötvös Károly, Olay Lajos, országgyűlési képviselők, Surányi József, dr. Légrádi Imre, dr. Fleischmann Sándor, Loránt Dezső lap-szerkesztők, Székács Antal, dr. Fekely Béla, dr. Rózsavölgyi Manó, Ruszt József, dr. Leitner Adolf, dr. Hete és Antal városi bizottsági tagok és báró Bánffy Dezső.

Bejelentették, hogy Vészi József országgyűlési képviselő is csatlakozik a segítőakcióhoz. A bizottság elnökeül egyhangulag báró Bánffy Dezsőt, jegyzőnek dr. Hete és Antalt, pénztárnosnak Surányi József a „Pesti Napló“ főmunkatársát választották meg. A segítő-bizottság egyhangulag elfogadta az Eötvös Károly országgyűlési képviselő által készített következő felhívást amely a segélyakció célját körvonalozza:

Felhívás a jóléki közönséghez!

A vasutasok munkaszünetére és az ezt követő hatósági és bírósági intézkedések következtében sok családi élet sok ártatlan nő és gyermek nyugalma és jóléte szenvedett súlyos zavart. A szenvedések enyhítésére a jó lelkek részvéte és szerény adománya szükséges. Erre hívjuk fel a nemesen érző közönséget. Birák és kormányzók dolgába nem avatkozunk: férfi ember

viselje sorsát, de mentsük az inségtől a nőt és gyermeket, a sujtott családot.

A legkisebb adomány is ember-séges cselekedet.

Pusztán emberbaráti érzés vezet bennünket és éppen azért gondunk lesz rá, hogy a segítés csak olyan mérvű legyen, hogy a munkamegszűntetés utólagos jutalmazásának színével ne birjon.

Az adományok esetleges feleslegét más jótékony célra fordítjuk.

A gyűjtés a kérelmezett hatósági engedély megadása után kezdik meg.

— **Jókai iskolatársai.** Jókai halála alkalmából felsorolták a fővárosi lapok azon élők neveit, a kik az elhunyt költő fejedelem iskola társai voltak. Ezen névsorból kimaradt Roboz István királyi tanácsos, a Somogy szerkesztőjének neve, a ki Jókaival Pápán járt együtt iskolába s a ki a költővel annak a minap bekövetkezett haláláig fentartották az iskolában kötött barátságot.

Szabad lyceum Dombóvárott. A szabad lyceum szerdán f. hó 11-én Dombóvárott megalakult. Ez alkalommal többen rándultak ki a kaposvári tagok közül is, hogy meghallgassák Faragó Lajos főgymn. tanárnak előadását, a ki »a magyar művészi zene fejlődésének kezdetei« czimén tartott egy mindvégig érdekes felolvasást. Előadó élénk színekkel esetelte a három magyar virtuóznak Bihari, Lavotta és Csermáknak dicsőségben és szomorúságban változó életét s felolvasása végeztével művészi érzékkel interpretálta a három hegedűsnek egy-egy nevezetesebb szerzeményét, többek közt Lavotta szerenáját is, amely némi változtatással Herczeg Ferenc »Ocskay brigadérosában« is szerepel. A felolvasáson megjelent nagyszámu közönség közt főleg a hölgyek voltak képviselve. Előadás után mintegy negyven terítékű társasvacsora volt, a mely emelkedett hangulatban est 10 óráig tartott. Dr. Honig János a kaposvári vendégeket köszöntötte fel melyre Faragó Lajos és Endrei Akos feleltek. Erre megalakították a dombóvári szabad lyceumot s megválasztották elnöké Nagy István, főszoigabíró, alelnökké dr. Honig Jánost, titkárrá az államj

formulázott szabályokkal nem lehet nyelvet fejleszteni, javítani s új életre kelteni.

Amit Petőfi megteremtett a költészet terén, azt valószínűleg Jókai a prózában. A régi nyakatekert, unomkodó, mindenáron választékos s éppen ezért csupa latin mondatszerkezeten épült magyar stílus egyszerűvé, világossá, magyarossá tette. Nem kergetett szabályokat, nem állapított meg törvényeket, benyult az élő magyar nyelvbe, a nép egyszerű, keresetlen szöfűzését, színes de nem czikornyás beszéd, modorát tette meg a maga nyelv-é s az ő nyomán írunk ma világosan, keresetlenül, magyarul.

Nem volt népieskedő, nem kereste a paraszti szó járásait, okkal-móddal használta föl a tájszólásokat, egyes különös kifejezéseket s az egész magyar irodalmi nyelvet így praktikusán s minden észrevehető czéltudatosság nélkül alakította át.

Mintha egy évszázad esnék Jósika és Jókai közé, olyan óriási a különbség a két író stílusai között, sőt Eötvös, Kemény Zsigmond s a többi klasszikus és Jókai stíljé között is óriási a különbség. S ha tömörségben, a gondolatok mérlegelhető súlyában talán Kemény Zsigmond számbavehető versenytársa, az ő regényei, az ő hatásai csak akadémikus értékűek a Jókai irodalmi és nyelvészeti nagy érdemei mellett.

Korára és nemzete nyelvére való hatásából ismerni meg az író igazi nagyságát. Jókai Mór korának legnagyobb, leg-

kedvesebb regényírója, nemzetének ugyszólván egyetlen vigasztalója, a faji öntudat, a nemzeti eszme ébrentartója, megerősítője volt akkor, amikor a nemzetet buzdítani, lelki erejét föntartani, bizalmát a jövőben, hitét a föltámadásban megerősíteni kellett.

Soha el nem muló érdeme lesz ez időtlen időnkig, a míg a magyar él. Az ő búbajosán szép meséi, az ő magyar szível, lélekkel megírt regényei, az a rajongó hite, amelylyel bizott a magyar faj érvényesülésében, az a lelkes, büszke öntudata amelylyel hirdette az ő nagy, szent igazságát, hogy nicsen olyan nehézség, nicsen olyan rettenetes veszély, amelyen a magyar elme, magyar szív, magyar bátorság diadalmaskodni nem tudna, az tartotta a nemzetben a hitet, az segítette, hogy legázoltatása után újra talpra álljon, higgyen magában, bízzék erejében s reményét el ne veszítse a jövőben.

Ezernyi bombasztikus hazafias frázisánál jobban hatott a regényes példa, jobban lelkesítének a regényhősök, akinek regényhői álarca mögött ott érezte a nagy közönség a hősök korának egy-egy fenségese kimagasló alakját. Lelkesedése, — amely elragadta sokszor regényalakjai cselekedtetése között, — átragadt a közönségre, tulajdonává lett az egész társadalomnak, az ideálokért való rajongást a Jókai regényeiből tanulta az egész mai generáció.

Pedig az ő regényeiből tanulhatott. Lelkesedni a szépért, küzdeni az igazság-

ért, kiküzdeni a jók, a nemesek jogát, — ez tárgya minden regényének.

Az akadémikus kritika, amely szabályok szerint mér mindenkit, kifogásolhatja regényei szerkezetét, alakjainak mértéken túl való fejlesztését, fantáziájának sokszor tulmerész csapongását, ez nem fog változtatni az ő halhatatlan érdemein, nem fogja megkisebbiteni az ő valódi nagyságát, az ő soha el nem hervadó érdemeit.

Hangozhatnak ellentmondó szavak, vizsgálgatván élete inkonzekvenciáit, gyarandóságát; ez nem befolyásolhatja azonban a költői érdemeit, nem azt a magas piedesztált, amelyet a magyar művelődés történetében elfoglalt.

A nemzet legnagyobb íróját veszítette el benne; eddig minden idők legkiválóbb lagmagyarabb, legtermékenyebb magyar regényíróját, akinek helye a halhatatlank fényes gyülekezetében ott van kijelölve Petőfi Sándor mellett.

Mint Madách Imre mondatja az urral, elmondhatjuk ma, ravatala mellett állva:

Ma csak hódolat illet meg — nem bírálat! Meghódolhatunk előtte, szent emléke előtt, mert lángelme volt s magyar szív, magyar lélek.

A halhatatlanság glóriája fényeskedik fölötte.

Zhoray Aladár.

iskola igazgatóját. A vendégek az esti gyorsvonattal utaztak vissza Kaposvárra.

— **Szinészet.** Régi, de igaz közmondás, hogy a ki haragszik, annak nincs igaza. Már pedig a »Pécsi Napló« szokatlanul durva kirohanásából következtetve, valaki nagyon haragszik, így nem is lehet igaza. Ne fogja tehát reánk a t. Pécsi Napló, hogy mi haragudhattunk meg valamiért Nádasy szegény szinigazgatóra. Nem. Mi nem haragudtunk meg semmiért, csak független és igaz kritikát gyakoroltunk a »szegény szinigazgató« és szegény társulata felett. Mert módunkban van, — valamint minden közügyben, — a »szegény szinigazgató« felett is teljesen elfogulatlan és igaz kritikát gyakorolni, miután sem szubventiót, sem másféle kedvezményt nem kérünk és nem fogadtunk el senkitől, annál kevésbé a szegény szinigazgatótól. A mi kritikát tehát sohogysem »festhet furcsán«, mert az ment minden külső befolyástól s hogy igazunk volt bebizonyítja a lefolyt hét, a melynek egyetlen estéje sem adott telt házat a szegény igazgatónak, dacára a folyton tartó szép időnek. Ez pedig nem a mi, hanem a közönség kritikája s bizonyítja az a származás előadás, a melyet az »Aranyvirág« keddi szinrehozatala alkalmával végig kinlódunk. Abban is igazunk volt, hogy nem a pécsi társulatával jött a szegény director, hanem jött az a társulattal melyet virágvasárnapján tákol össze. Vissza volna még a repertoir! — Mikor kritikánkat megírtuk még csak a »Takarodó« és a »Lulu« adatott elő — kezdetnek. Mondja hát valaki, hogy ez a kaposvári színházlátogató közönségnek — melynek java része lányos családokból áll — való! való különösen kezdetnek?! — Seperjen tehát csak, a kormány kegy morzsáin tengődő »Pécsi Napló« a saját háza előtt és ne a »Népjog« néven megjelenő újság háza előtt, amelyből ollója segítségével nem egyszer merítette már, — minden hivatkozás mellőzésével — szellemi táplálékát.

— **Nagyási hóbort.** Addig dédelgették a felsőbb hatóságok a kaposvári polgármestert, míg fejébe szállott a sok dicsőség s nemcsak a közügy, nemcsak a közigazgatás, de magánosok érdekének veszélyeztetésével is szembe szállott az alispánnal, mert hát ki ha nem ő a hajthatatlan makacsúgú podesta. Ez annál feltünőbb, mert egy olyan kérdésben történt meg a melyben nemcsak teljesen igaza van az alispánnak, de amelyben a kötelességét is mulasztja, ha megtűri a polgármesternek makacskodását. A dolog nagyon egyszerű; Kemény Samu, városunk egyik közszeretben álló polgára megvásárolta a Herczeg Eszterházy tulajdonát képező s a vármegyei székházzal szemben álló, attól csak egy pár méternyi gyalogjárónak használt köz által elválasztott házát. A régi ház helyén a vevő újat akart építtetni, amit czélszerűen csak úgy tehetett, ha a keskeny köz kiszélesítették. Erre irányuló lépések után el is határozta a város képviselő testülete, hogy 6000 kor. összeggel járul a kiszélesítéshez; az úgy a városi képviselőtestület határozatának elbírálása végett törvényszerűen a törvényhatósághoz került. A törvényhatósági közgyűlés tekintettel arra, hogy a mostani gyalogjáró a vármegye tulajdonát képezi, a város álláspontját nem tette magáévá, hanem elhatározta, hogy a kiszélesítéshez szükséges területet is megvásárolja, és közhasználatra bocsátja ugyan, de tulajdonjogát fentartja és a kocsiközlekedést nem engedi meg. Ezen határozat következtében boldogult Maár Gyula alispán alku útján Kemény Samutól a szükséges területet ötezer koronáért meg is vette. Következett az építés megkezdésének ideje, s az építető Kemény Samu a városi hatósághoz fordult az engedély kiadása végett. Ekkor történt a vármegye mellőzése, mert a tárgyalásra meghíva nem lett, dacára annak, hogy a tárgyalás alkalmával kellett kijelölni a vármegye által megvásárolt területet s dacára annak, hogy az

építető a vármegyét ulajdonát képező területen is építési munkalokat kíván eszközölni. Az alispán kötelességszerűen felhívta a polgármestert eljárásának igazolására, mire azon választ kapta, hogy meghívás szükséges nem volt, mert a vármegye nem szomszéd, hisz nyolc méternyi köz választja el a székházát az építendő háztól. Hogy ezen kifogás képtelenség azt mindenki aki belátni akarja, belátja s nem is más, mint megengedhetetlen ujj huzás. A polgármester magatartásának meg is lett az elmaradhatatlan következménye, ugyanis fellebbezés folytán az ügy az alispán elbírálása alá kerülve, ez a helytelen eljárást és ennek alapján kiadott építési engedélyt megsemmisítette. Az új tárgyaláson bizonyára helyre kell hozni a polgármesteri dőlly okozta hibákat. Az esetből tanuságot vonhatnak le a felsőbb hatóságok is, hogy nem mind arany a mi fénylik, s a polgármester sem ette kanállal a tudományt. Tanuságot vonhat le a polgármester is, hogy: aki nem tud arabusul, az ne beszéljen arabusul.

— **Az ideál.** Mult számunkban megkezdett »az ideál« című eredeti tarczánk folytatása helyszüke miatt mai számunkból kimaradt s így csak a jövő számunkban közölhetjük.

— **Vasutasok üldözése.** A vasutasok ellen indított hajszát már Kaposvárott is érezteti hatását. Az első fecskék már itt is megjelentek vádiratok személyében. Hetényi Árpád állomási előjáró gálofai lakos, Bors Antal mozdonyvezető és Spitzer Samu vonatvezető kaposvári lakosoknak a minap kézbesítették a kaposvári kir. ügyészség vádiratát, a melyben a bkv. 480 §-ba ütköző és 481 §. sz. minősülő »hivatali kötelesség megtagadásának büntetével« vádoltnak, mert ők is — mint ezer és ezer más vasutas az áprilisi mozgalmakban tényleges részt vettek. A megvádolt vasutasok ügyében Dr. Holló László helybeli ügyvéd a vádirat ellen terjedelmes kifogásokat adott be tételes törvényekkel valamint számos curiai határozattal bizonyítja be, hogy az államvasuti alkalmazottak nem közhivatalnokok s így a btkv. 480 és 481 §-ai rájuk nem alkalmazhatók. Mint-hogy pedig a nevezett §§-okban foglalt büncselekmény alanya csakis közhivatalnok lehet, a vasutasok ellen emelt vád indokolatlan és így fenn nem tartható Reméljük, hogy a kaposvári királyi Törvényszék vádтанácsa fényes elégtételt fog szolgáltatni a megvádolt vasutasoknak.

— **Egy főhadnagy öngyilkossága.** Streit Rudol 44. gy. ezredbeli kezelőtiszt főhadnagy csütörtökön éjjel szolgálati fegyverével föbe lötte magát. A golyó a homlokán hatolt be s rögtön halált okozott. Tettének oka ismeretlen, mégis gyanítják, hogy szerelmi csalódás adta kezébe a fegyvert. A megejtett vizsgálat alkalmával ugyanis constatálták, hogy a főhadnagy szobájában levő kályhaüreg elégett levélmaradványokkal volt teli s a házbéliek állítása szerint többször látték egy idegen nővel együtt, aki csak a minapában utazott el Kaposvárról. A szerencsétlenül járt katonatiszt temetése nagy részvét mellett pénteken délután történt a katonai kórházból. A temetésre kivonult a 44. gyalog ezred fel százada mint diszkisereg és a helyőrség tisztikara teljes számban. Ott volt a jelenleg itt időző Seibt Agoston ezredes a 44. gy. ezred parancsnoka Mayer Arthár alezredes hadkiegészítő parancsnok, Skrbek őrnagy, valamint Novotni Fülöp őrnagy a helybeli honvéd zlóalj parancsnoka, és az összes itt állomásozó közöshadseregbeli és honvéd tisztek.

— **Meghívó** Somogy megye jegyzői egylete által Kaposvárott a vármegye székházának kistermében 1904. évi május hó 20-án d. e. 10 órakor tartandó rendes közgyűlésre és ugyancsak Kaposvárott a vármegye székházának kistermében 1904. évi május hó 19-én délután 4 órakor választ-

mányi ülésre. A közgyűlés tárgyai: 1. Ár- közgy Béla alispán ur tiszteletbel. elnökke való megválasztása tárgyában beadott indítvány fölötti határozat hozatal. 2. Elnöki jelentés. 3. Jambrich Alajos főjegyző lemondása, ennek elfogadása után főjegyző választás. 4. Országos jegyzői gyűlésre kiküldöttek jelentése. 5. Jambrich Alajos indítványa a segédjegyzőnek megyei jzói nyugdíj egyesületbe való felvétele tárgyában. 6. Tabi járás jegyzői egyletének indítványa a jegyzői nyugdíj-egyesület alapszabályának módosításának tárgyában (nyugdíj fokozat megváltoztatására) 7. Heves megye jegyzői egyletének indítványa az országos jegyzői egylet elnök választására vonatkozó alapszabály módosítása tárgyában. 8. Mult évi pénztári számadás megvizsgálása, felmentvény megadása. 9. Központi egyleti gyűlésre képviselők választása. 10. Jövő közgyűlés helyének meghatározása. 11. Né- tán beadandó indítványok tárgyalása. Ság- vár, 1904. évi május hó 4-én. **Brüller János** elnök **Razgha Gyula** jegyző. Figyelmeztetés! 14. §. A köz és választmányi gyűlésről kimaradás igazolatlan esetén, az elmaradt rendes tagok mindannyiszor 2 kor. bírságban marasztaltatnak el, mely bírság a megyei jzói nyugdíj alap gyarapítására lesz fordítandó. 8 §. Minden rendes tag köteles az egylet pénztárába évenként legfeljebb márczius hó végéig 4 korona tagdíjat fizetni.

— **A postagalamb mint riporter.** Hogy az amerikai hírlapok mily leleményességgel és mily eszközökkel dolgoznak, arról mi az öreg Európában alig alkothatunk magunkat fogalmat. A postai galamb alkalmazásáról a hírlap szolgálatában érdekes cikket ír most egy amerikai újságíró. »A legszebb rakordot írja, 1901-ben csináltuk az állami kutyakiállítás alkalmával. Két óraker osztották ki a díjakat néhány percczel később megkaptuk a kitüntetett kutya fényképét. Azonnal megírtam tudósítomat és a fényképpel együtt aczeltokba rejte postagalambra erősítettem két óra 20 perczkor indult utnak a postagalamb s a lap a leírása a fényképpel már 4 óraker a közönség kezében volt. Más híreket szedésre készen indítottunk utnak és harmincz percczel a galamb felrepülése után már kapható volt a különkiadás. 1900 október havában nagy gőzhajó kirándulást rendeztek Chicagoból. Postagalambokat vittünk magunkkal és óránként küldtünk tudósítást. A mikor a gőzhajó visszatért a kikötőbe, a rikkancsok már sz ut leírását kinálták a kiszálló utasoknak.

A postások helyzete.

Lapunk multheti számában ezen czim alatt közölt cikkünkre vonatkozólag a következő értesítést vettük:

1073 904.

A »Népjog« tekintetes szerkesztőségének

Helyben.

Becses lapjának május hó 1-én megjelent 20-ik száma »Elismerés a postásoknak« és »A postások helyzete« című közleményben foglalkozik a helybeli kir. posta- és távirada-hivattal.

Mielőtt a felvetett kérdésekre a közönség megnyugtató szempontjából a felvilágosítást megadnám, kedves kötelességemnek tartom, hogy a posta- és távirada-hivatal személyzete nevében, a közönségnek a sajtó útján kifejezett elismeréséért köszönetet mondjak. Ezen elismerés annál becsesebb nekünk, mert ha az emberi gyarlóságainkat, melyek megakadályoznak bennünket abban, hogy a posta-igazgatás és a közönség érdekeit teljesen kifogástalanul szolgáljuk — figyelmen kívül hagyva, jó szolgálatainkat emelte ki, csak serkentésül szolgálhat arra, hogy bizonyos körülmények és nehézségek beálltával fokozott szorgalommal és erővel küzdjünk meg feladatunkkal és köszönettel vegyük a közönség és sajtó elismerését. A második

közleményben tárgyalt kérdésekre a következőket közlöm:

A posta-küldemények kézbesítésével megbízott 3 pénzes és 5 levélposta kézbesítő naponként erős munkát végez, erről tudomása van az illetékes pécsi posta- és távirtda Igazgatóságának és már a múlt évi első irányzatban fel lett véve a személy szaporítás, melynek foganatosítását a politikai helyzet késlelteti.

A postafiók bérlet oly előnyös intézmény, hogy egyes kincstári hivataloknál 50—60 kereskedő élvezi annak előnyeit. Nálunk a fiókbérlet száma rendszeren 4—6 s kívánatos lenne, hogy közönségünk érdeklődne ennek előnye iránt és tömegesen váltana bérletre. A csomagok házhoz kézbesítése ez idő szerint Pécsen és N.-Kanisán még nem élethe léptetve. A kaposvári csomagok házhoz kézbesítésére vonatkozó összes adatok már fel lettek terjesztve és valószínű, hogy a pécsi kerületben a nagyforgalmu hivataloknál egyidejűleg lesz megoldva. Ezen kérdés megoldása nem eszközölhető egyoldalul, mert a tapasztalat azt igazolja, hogy a házhoz kézbesítéssel járó kiadást a címzett felek — kereskedők és magánosok, nem fogadják rokonszenvesen tekintve, hogy a vele járó kényelem csak egyeseknek előnyös, tömeges kézbesítésnél ellenben költséges. A távbeszélő interurban beszélgetések késedelmes lebonyolítását a távbeszélő előfizetők rohamos emelkedése illetve a távbeszélő előnyeinek felismerése és tömeges kihasználása idézi elő. Ezen kérdés megoldása a legközelebbi jövőben várható és felvagyok hatalmazva annak kijelentésére, hogy a Budapest—Pécs—Eszéki áramkör ketté lesz választva, és az új vezeték még ez évben ki lesz építve. Végül amidőn a tekintetes szerkesztő ur utján a tisztelt közönséget megnyugtatom arra nézve, hogy a felettis pécsi posta- és távirtda igazgatóság érdemes vezetője nagyságos Opris Péter igazgató ur, a kaposvári posta- és távirtda hivatal illetve a közönség érdekeinek előmozdítására minden intézkedést megtett, és hogy annak eredménye még ez évben várható, egyszersmind azt is felemlitem, hogy a posta- és távirtda-hivatal személyzetének fizetése már rendezve lett.

Fogadja a tek. szerkesztő ur nagyrabecsülésem nyilvánítását.

Kaposvár, 1904. május 6-án.

Rimanóczy Géza,
m. kir. pt. felügyelő.

Közönség köréből

Az OMKE. kaposvári kerületi központjának tisztelt tagjaihoz.

Az *önálló vámtérület* tárgyában a következő indítványt fogom az OMKE. közgyűlésén előterjeszteni.

Indítvány.

Mondja ki az Omke Kaposvárott megalakult kerületi központja, hogy az önálló vámtérületért való küzdelmet programjába veszi, erről egy a fővárosi, mind az eddig megalakult kerületi központokat átiratban értesíti és őket csatlakozásra szólítja fel.

Ez indítványt eddig vagy 100 tagtársunk írta alá; azokat a tisztelt tagtársaimat pedig kiknek ezideig még nem volt alkalmuk indítványomat aláírni, ez uton kérem fel, sziveskedjenek indítványomhoz való hozzájárulásukat — f. hó 19-éig — egy levelezőlapon velem tudatni.

Hazafias üdvözléssel

Kaposvár, 1904. május hó.

KERTÉSZ MANÓ

Mi történik külföldön?

Az orosz-japán háború mellett minden más világesemény eltörlőd. A japánok napról-napra diadalmasan haladnak előre, véres csatákkal üzik ki az orosz hadsereget hadállásaiból. Az oro-

szok szinte félelmetes számban veszítik el katonáikat. A Jalu folyó melletti ütközetben magában 9 törzs 84 főtiszt 2304 altiszt és közkatona esett el s voltak olyan ezredek is a hol a legénység háromnegyed része otthagya a fogát. Tehát arról szó sincs, hogy vitézség vagy hazafiaság híjján lenne az orosz katona. A sok veszteségnek főoka az orosz-szibériai hadsereg hiányos kiképzésében, felületes szervezésében és rossz fegyverzetében rejlik. Ma már az egész Liaotung félsziget, Port-Arthur kivételével a japánok kezében van s előnyomulásaikból azt következtetem, hogy rövidesen Mandzsu ország déli részét is egészen elfoglalják. Nagy fejtörést okoz az oroszoknak, hogy mily módon köszörüljék ki a csorbát, a mely fegyvereikben esett, bár alig hihető, hogy a lassu és részleges mozgósítással végleges eredményre jutnak. Az a baj, hogy az oroszok elszámították magukat, a mikor oly kevés katonát szántak a japánok leverésére s úgy látszik, még mindig nem akarják hinni, hogy teljes erejükre lesz szükség, ha győzni nem is, de hogy legalább is tisztességes békét tudjanak kötni. Most ismét mozgósítottak 2 teljes hadtestet, de eltart legalább 2 hónapig míg ezek a harcztért elérik. Addig majd éppen csak arra fognak szolgálni, hogy az eddig támadt hiányokat kipótolják. Ezzel tehát ismét csak a defensívát folytathatják. Különböző hírlik, hogy a berni békeiroda felhívást intézett az orosz és japán külügyminiszterekhez a béke érdekében s azonkívül felhívta mindazon államokat a melyek a hágai egyezményt aláírtak, hogy ne riadjanak vissza semmiféle eszköztől a mely az orosz-japán háború békés kiegyenlítését lehetővé teheti.

KÖZGAZDASÁG

Drága a hus.

Száraz forró nappalokra, hűvös, sőt hideg éjjelek következnek s még örülnünk kell az örökös, éjszakai szél fűtölésének, mert addig legalább nem lesz fagy.

A kajszin és őszibarack hulló virágszirmait hópelekként kavargatja a viharrá vadult szél; a zöldelő vetésből a haris madár egyhangu mélabús kerregése hallatszik. A vetésbe menekült, mert a réten nincs ringó fű, mely fészket beárnyalná. Az időjárás mostoha, a rétek s legelőknél nem kedvez. A téli nedvességet elpárologtatják az égő napsugarak s a párákat tovaragadja a szomjas szél. Elviszi úgy, hogy az éjjelnek könnye sem maradt, nincs harmat, nincs az éjjelnek könnyezése mit a nap leáldozásáért hullathatna.

A rét s legelő pusztulása nagy csapás, hisz máris oly magas a hus ára, hogy még a gazdag is keservesen érzi, a szegény meg nemsokára csak hírből fogja ismerni a húst.

Sok minden okozza a hus drágulását, elsősorban a legelőhiány. A vágy gabonaféléket termelni, megszüntette a közös legelőket, hol a szegényebb polgárember is tarthatott lábas jószágot s nevelhetett bor-

jut, melyet részint fogyasztásra, részint saját használatára nevelt fel, a legelő s rét ma már mentül kevesebb, így a természetes s aránylag a legolcsóbb takarmányban kell, hogy nagy szükségét szenvedjen az ország.

A természetes takarmány nagy hiánya miatt nincs módunkban a németországi óriásilag fellendült keresletnek olyképpen megfelelni, hogy egy felől sujtólagon ne nehezdedjen ránk a marhák mindig fokozódó drágasága. Mondom, egy felől, mert azok, kik nagy állatállományt rendelkezők s eladnak, azok a gazdasági helyzet ilyképpen való alakulásának örülhetnek, de ez a kisebbség — a nagybirtokos — s bérlőosztály a népesség zöme — a fogyasztóközönség s a mészáros iparos — máris érzi a marha drágulásának a súlyát és hogy ez végzetes csapásként ne nehezkedjen ránk, idejekorán kell róla gondoskodnunk, nehogy a bécsi mészárosoknak sikerüljön kieroszakolni a román és orosz marha beeresztését, mert a Lajtántúliak csakis ebben látják a segítségét.

Mert nincs természetes takarmányunk, mésterséggel kell azt pótolnunk. Ha nagy a kivétel, fokozni kell a marha állományt, de csak oly mérvben, hogy a kecske is jól lakják, s a káposzta is megmaradjon, azaz: a külföldre való szükségletnek is megfelelhessünk, a saját hus- és tejszükségletünket is fedezzük és túl ne termeljünk, hogy a marha árát le ne nyomjuk, csak mérsékeljük.

És nem is lenne ám ez valami nagy dolog, ha körültekintő szorgalommal fognánk hozzá s lenne kitartásunk is a megoldáshoz.

Ezenkívül értenünk kell a sok jó és nem tuldrága takarmány előállításához, és közönségünknek iparkodni kell, hogy a vidéknek megfelelő jó marhafajtát szerezzenek be.

Sok ut vezet Rómába, sok utja van a vagyonsodásnak, a tisztességes jólét csak a munka eredménye lehet; küzdjük le velünk született semmivetésre hajló sajátságát fajunknak, hogy ne csak megállhassunk a mindig nehezebbé válló létérti küzdelemben, de függetlenekké is váljunk anyagi jólétünk által.

SZERKESZTŐSÉGI ÜZENETEK.

— 1510 előfizető: Tessék csak szorgalmasan tovább gyűjteni a Kossuth szoborra. Magunk sem vagyunk elragadtatva attól a nem-bánomságtól, melylyel a Kossuth szobor ügye városunkban kezeltetik, és meg vagyunk győződve arról, hogy ha a gyűjtés körül kifejtett buzgalmat kir. tanácsossággal honorálnák — már együtt lenne a pénze.

Felelős szerkesztő:

Szunyog Mihály dr.

Laptulajdonosok és kiadók:

Szalay Károly és Rózsa Ernő dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal telefon száma 15.

Könyvnyomdai

munkákat

jutányosan készít

Kéthelyi L. Kaposvárott.

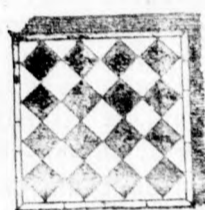
Különlegességi Áruház.

Ajánlja nagy választékban tavaszi
Blousok, Napernyők, Jouponok és
mindennemű keztyű különlegességi raktárát.
Külön uri divat osztály. Szabott árak!

Főüzlet:
KAPOSVÁR,
Fő-utca 29.

GRUMANN BÉLA

Fióközlet:
BALATON-
FÜRED.

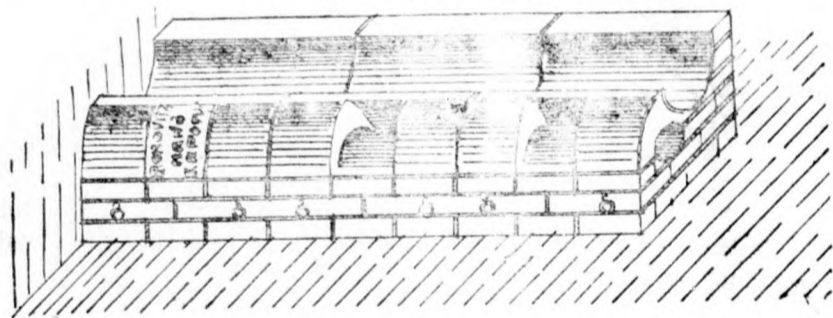
BOROVITZ MIANÓ

KAPOSVÁR.

aszfaltozási-, cement-beton- és
mindenfajta építkezési vállalat.
— Műmárvány és cementarú-
gyár. — Szobrás- és kőfaragó-
műterem. — Sírkövek és épít-
kezési anyagok raktára. —
Felfűtést készítő.

Uj! Uj!
Ezen vályukokat az I. ábrán látható módon csak úgy tarthatják távol, ha a tető
és a falak vályukait szenny és piszoktól megóvjuk, ami csak az általam készített
élműködő, itatóval ellátott, marhaetető vályuk
alkalmazása mellett lehetséges.

Ezen vályuk különösen az állattenyésztést űző, d. Németország és külföld minden
gazdaságában legjobb sikerrel alkalmaztattak.

ELŐNYEI: Egyszerű szerkezet, mely vízre nem szorul, soha el nem dugul,
mindenkor elegendő tiszta és friss vizet szolgáltat, minden fáradság nélkül tisztán
tartható és végre — ami fő — olcsóbb min. bármely más vályuk.

Árajánlatokkal istállóberendezésekre, valamint egyéb beton-,
mozaik-, terrazzo-, aszfaltozási-, szobrászati és kőfaragó-munkákra, nem-
különböztetve prospektussal készítek szívesen.

SZABÓ LIPÓT

KAPOSVÁR.

Korona utca 1. sz. a Korona szállóval szemben.

LEGIZLÉSESEBB

NYOMTATVÁNYOKAT

OLCSÓN KESZIT.

ANTIQUARIUM,

KÖNYV-, PAPIR- ÉS ZENEMŰ-KERESKEDÉS.

SPIEGEL DÁVID

Kaposvár, Korona-utca 9.

Ajánlja dusan felszerelt

üveg, porcellán és
lámpa-raktárát

Olcsó árak! Szolid kiszolgálás!

MEGHÍVÓ

Az 1898 évi XXIII. t. c. alapján alakult
országos központi Hitelszövetkezet
kötelékébe tartozó

Kaposvár városi gazdasági és ipari
hitelszövetkezet mint az országos
központi hitelszövetkezet tagja
1904. május hó 29-én délelőtt
10 Óraker

Kaposvár r. t. városi közgyűlési ter-
mében

rendkívüli közgyűlést

tart melyre a tagok az alapszabályok
56 §-a értelmében meghívattak.

NAPIREND:

1. Két jegyzőkönyv hitelesítő vá-
lasztása.
2. A hitelszövetkezet feloszlása
illetve felszámolása feletti határozat.
3. A felszámoló bizottság meg-
választása.
4. A tartalék alap hováfordítása
iránti intézkedés.

Kaposvár, 1904. ápr. hó 16.

Az igazgatóság.

1903. IV.—V. kelésű 3 törzs

„ELZA” TYUK

az Elzák a Plymonthok nálam
kitenyésztett szubvarietásai

ELADÓ.

Plymonthokra előjegyzést elfo-
gadok. Tenyészdem bármikor
megtekinthető.

MEZRIGZKYNÉ.

Békásmegyeri tisztviselőtelep
(Pest megye.)